

MORAVA POSLEDNÍCH DESETILETÍ V DATECH

aneb dějiny moravského hnutí

1968 – 2007

20. květen 1968

V brněnském hotelu Internacional vydalo na 300 kulturních, vědeckých a hospodářských pracovníků z Moravy a Slezska tzv. Moravskoslezskou deklaraci a rozhodlo o založení Společnosti pro Moravu a Slezsko (SMS). Sídlo SMS bylo v Brně v Paláci šlechtičen. Čelným představitelem této organizace byl Boleslav Bárta.

4. – 5. červen 1968

Poslanci Jihomoravského KNV na svém plenárním zasedání přijali rezoluci ke státoprávnímu uspořádání Československa, ve které označili za nejvhodnější trojdílnou federaci složenou z Čech, Moravy a Slezska a Slovenska. Zvažováno bylo i dvoudílné uspořádání, v němž by se specifické postavení Moravy a Slezska projevilo formou zavedení zemského zřízení. Ze 125 poslanců hlasovalo 114 pro, 10 proti a 1 se zdržel hlasování.

6. červen 1968

Návrh JmKNV na trojfederaci byl předložen předsedovi vlády ČSSR Oldřichu Černíkovi, předsedovi Národního shromáždění ČSSR Josefu Smrkovskému a místopředsedovi vlády ČSSR a předsedovi odborné komise pro vypracování návrhu na státoprávní uspořádání Gustávu Husákovi. Návrh byl zamítnut.

8. červenec 1968

SMS a Přípravný výbor pro Slezsko svolaly do Krnova schůzi představitelů obcí a měst Severomoravského a Jihomoravského kraje k jednání o problematice připravované federace. Akce byla jednou z aktivit směřujících k obnově zemského zřízení v Československu a k obnově československého Slezska jako samosprávného správního celku nebo alespoň jako součást země moravskoslezské.

Srpen 1968

Společnost pro Moravu a Slezsko registrovala 200 000 členů.

16. červenec 1968

Národní shromáždění ČSSR zamítlo návrh JmKNV na trojfederaci státu.

Srpen 1968

Vyšlo zvláštní vydání Indexu (vydavatelem bylo Krajské kulturní středisko v Brně) pod názvem "Trojdílné uspořádání státu – návrh na rovnoprávné postavení Moravy a Slezska".

21. srpen 1968

Vojenským vpádem armád pěti států Varšavské smlouvy pod vedením SSSR do ČSSR došlo k obsazení většiny důležitých měst na Moravě. Po celé zemi rostl živelný odpor k okupaci. Následkem okupace Československa došlo k prudké změně politického klimatu.

18. – 21. srpen 1969

V Brně, Ostravě a dalších moravských městech došlo k živelným pouličním demonstracím jako výrazu nesouhlasu občanské veřejnosti s vojenskou okupací státu. K jejich potlačení byly nasazeny armádní složky, Veřejná bezpečnost a Lidové milice. Srpnové nepokoje představovaly nejmasovější odpor proti totalitní moci a definitivní konec "koketování" s reformami. Započala éra tzv. Normalizace a došlo k úplnému ukončení veškerých snah o moravskou samosprávu.

1972

V Brně se konalo sympozium historiků, kteří se zabývali problémy a úkoly marxistického zpracování budoucích dějin Moravy. V podstatě šlo o národně české pojetí dějin Moravy, poplatné hledisku dějin Čech.

1974

Započala výstavba jaderné elektrárny Dukovany. V roce 1985 byl uveden do provozu první reaktorový blok a v roce 1987 byl zprovozněn poslední, čtvrtý blok.

Sedmdesátá léta

V sedmdesátých a zejména v osmdesátých letech existoval v Brně národně (moravsky) orientovaný křesťanský pěvecký sbor Proglas, neoficiálně nazývaný Gorazdovo bratrstvo. Sbor vedl Dr. Rychtr který s některými členy sboru v roce 1990 založil Moravské občanské hnutí.

30. prosinec 1977

Území apoštolské administratury v Českém Těšíně bylo připojeno k olomoucké arcidiecézi.

Koncem sedmdesátých a začátkem osmdesátých let se malá valašská obec Slušovice (cca 3 000 obyvatel) proslavila. V té době zde pod vedením Ing. Františka Čuby prosperovalo JZD Slušovice (s různorodou přidruženou výrobou), které bylo jakousi zvláštní tržní bílou vránou v někdejším socialistickém hospodářství. Byl zde postaven obchodní dům, tříproudá silnice, největší dostihová dráha na Moravě a hrálo zde i ligové FC Slušovice. Po roce 1989 se však z různých příčin tento ekonomický "zázrak z Moravy" postupně rozpadal.

7. červenec 1985

Na Velehradě se konalo u příležitosti 1100. výročí úmrtí sv. Metoděje mohutné shromáždění zhruba 100 000 věřících za účasti kardinála F. Tomáška a státního tajemníka Vatikánu A. Casaroliho. Papež vydal při této příležitosti encykliku *Slavorum Apostoli*. U příležitosti 1100. výročí udělení privilegia *Industrie tuae* papežem Janem VIII. vydal Jan Pavel II. apoštolský list *Egregia virtutis*, v němž prohlásil patrony Moravy svaté Cyrila a Metoděje za spolupatrony Evropy.

1985 – 1990

V tomto období existoval v Brně Klub přátel Moravy (KPM), který nebyl oficiálně nikde veden, přesto vydával vlastní členské průkazky s moravskou orlicí. Jeho členové založili při ObV SSM Brno I. Společensko-vědní kroužek (SVK), který vydával promoravské Věstníky. Ve Věstnících byly na pokračování otištěny Dějiny slovanské Moravy v datech. V roce 1991 tyto dějiny jako celek vydal nástupnický subjekt – Moravská národní obec (MNO).

17. březen 1988

ČTK oznámila, že příslušníci Sovětské armády ukončili 16. března stahování operačně taktických raket OTR 22 (SS 22) z Hranic na Moravě. Tímto činem se Československo stalo zemí bez jaderných zbraní.

1989

Básník Jan Skácel na sympoziu ve slovinské Vilenici mimo jiné pronesl: *"Je Morava a nejsou Moravané, jsou Moravané, ale není Morava"*.

20. listopad 1989

Na mnoha místech moravských měst proběhly manifestace občanů jako výraz nesouhlasu s totalitním režimem v ČSSR. Demonstranti požadovali vyšetření a potrestání policejního zásahu na Národní třídě v Praze 17. listopadu toho roku proti studentskému průvodu, odchod zkompromitovaných politiků, demokratizaci politického života, odstranění politického monopolu KSČ, celospolečenský dialog apod. Na vysokých školách byla vyhlášena okupační stávka, která se brzy rozšířila i na střední školy. Protestní akce přerostly ve státní převrat (pro svůj mírný průběh i provázenou euforii byl nazýván "sametovou" nebo též "něžnou revolucí"). Začala se zakládat občanská fóra (OF). Končilo 41 let vlády komunismu v Československu.

10. prosinec 1989

Od 17. hodiny se v Brně na náměstí Svobody konala další velká manifestace občanů proti komunistické totalitě. Vystoupil zde i Boleslav Barta a vyzýval k obnově Společnosti pro Moravu a Slezsko.

Prosinec 1989 až leden 1990

V tomto období začaly vznikat promoravské organizace. Z iniciativy MěstV ČSS v Brně se začal vytvářet výbor pro otázky země Moravskoslezské a klub přátel Velké Moravy. Členové KPM a SVK založili Moravské hnutí proti byrokracii (MHPB) později přejmenované na Moravskou národní obec, svoji činnost obnovila i Společnost pro Moravu a Slezsko (SMS) a vzniklo Moravské občanské hnutí (MOH).

20. leden 1990

Byla vyhlášena Charta pro Moravu a Slezsko, k níž se mohly přihlásit všechny občanské iniciativy usilující o obnovení samosprávy Moravy a Slezska. Jejími zakládajícími členy byly – SMS, MOH, MHPB, výbor pro samosprávu Moravy při ČSS (později se výbor sloučil se SMS), pracovní sekce pro Moravu a Slezsko Dem. fóra komunistů, přípravný výbor pro samosprávu Moravy a Slezska při ČSL, Sdružení umělců Moravy a Slezska, Přátelé Moravy a Slezska ze Zábřehu někdy nazývaná také jako Severomoravská iniciativa (později se také sloučili se SMS).

26. leden 1990

Primátor města Brna J. Pernica se v pátek setkal s primátorem Ostravy L. Vejrem. Setkání se účastnil i B. Bárta ze SMS. Na tomto setkání zhodnotili společné zájmy při podpoře Charty pro Moravu a Slezsko.

6. únor 1990

Dva největší moravské subjekty SMS a MOH vytvořili společnou koordinační radu, která ale neměla dlouhého trvání.

10. únor 1990

V brněnské hale Rondo uspořádalo MOH akci "O Moravě v Rondu". Mítinku se zúčastnilo asi 5 000 lidí a zástupci české i slovenské vlády aj.

16. únor 1990

Poslanci Jihomoravského KNV (JmKNV) vydali memorandum, v němž mj. požadovali samosprávu pro Moravu a Slezsko. Požadavek byl zaslán poslancům ČNR a FS i vládě CSR.

17. únor 1990

Proběhl pochod za moravskou vzájemnost. Trasa A: Kroměříž – Holešov – Zlín (33 km). Trasa B: Kroměříž – Otrokovice – Zlín (31 km). Pochodu se zúčastnilo asi 100 lidí a pořádala ho SMS.

Společnost pro Moravu a Slezsko koncem února čítala 160 000 registrovaných členů. Její členská základna ale neustále rostla.

Březen 1990

Po dvaceti letech se na pultech opět objevil Moravskoslezský kurýr, jenž v letech 1968–1970 vycházel jako měsíčník moravskoslezské mládeže.

1. duben 1990

V Kroměříži uspořádala SMS Moravskoslezskou neděli a sněm, na němž došlo k vyhlášení Moravskoslezské deklarace požadující vytvoření samosprávné spolkové země Moravskoslezské v rámci ČSFR a dále k ustavení politického subjektu s názvem Hnutí za samosprávnou demokracii – Společnost pro Moravu a Slezsko (HSD–SMS). Předsedou byl zvolen doc. dr. Boleslav Bárta, Csc.

Během jediného týdne získalo nově vzniklé HSD–SMS 15 000 podpisů (minimum bylo 10 000), nutných pro účast v nadcházejících volbách. I po ukončení "podpisové akce" neustále chodily další podpisové archy, celkový počet nakonec dosáhl cca 30 000 podpisů.

23. duben 1990

V Ostravě se konalo první společné jednání Severomoravského KNV a Jihomoravského KNV. Na tomto jednání se rady obou KNV shodly na zemském zřízení pro Moravu a Slezsko.

9. květen 1990

Federální shromáždění ČSFR přijalo usnesení, v němž bylo zrušení země Moravskoslezské označeno za nespravedlivý akt v rozporu s principy demokracie a samosprávy. Obdobné usnesení schválila Česká národní rada.

Květen, červen 1990

V tomto období vyšel na podporu předvolební kampaně HSD–SMS speciální časopis "Pozdrav z Moravy", který vydal FC Zbrojovka Brno.

8. – 9. červen 1990

V prvních svobodných volbách (po čtyřech desetiletích) do Federálního shromáždění (FS) a do České národní rady (ČNR) získalo HSD–SMS téměř 10 % hlasů. Do Sněmovny národů FS získalo HSD–SMS pod č. 20 – 9,1 % hlasů (9 mandátů) a do Sněmovny lidu FS 7,9 % hlasů (7 mandátů), ve volbách do ČNR získalo Hnutí 10 % hlasů (22 poslanců). Těsně po volbách vznikla v Brně Společnost moravsko-slezské mládeže (SMSM) která byla autonomní součástí HSD–SMS. Předsedou byl zvolen Vladimír Novotný a mluvčím Tomáš Vlach.

V polovině roku 1990 začalo HSD–SMS vydávat svůj týdeník Moravsko-slezská orlice, jejíž redakce sídlila v Brně v ul. Bašty č. 6. Byl to první promoravský pokus o vlastní média, později proběhl další, tentokrát s deníkem Demokrat.

Červenec 1990

Na svém plenárním zasedání vyjádřil Severomoravský KNV (SmKNV) souhlas s řešením dalšího uspořádání našeho státu zemským zřízením.

7. srpen 1990

8. srpna 1990 obdržela ČTK následující prohlášení: *"Protože diskriminace Moravy se stupňuje, iniciativní část vedení MOH ustavila 7. srpna přípravný výbor k založení Moravské národní strany (MNS)".* Kontaktní osobou byl uveden Ing. Miloš Skočovský, později do funkce předsedy byl zvolen Ing. Ivan Dřímal.

Září 1990

Předsedkyni ČNR Dagmar Burešové byly předloženy petice občanů požadujících rehabilitaci Země moravskoslezské, které podepsalo více jak 630 000 osob. K jejich přání nebylo přihlédnuto.

10. – 21. září 1990

V Brně proběhla výstava pod názvem Svěbytná Morava v dokumentech Moravského zemského archivu.

25. září 1990

Na svém plenárním zasedání vydali poslanci JmKNV druhé memorandum, ve kterém (opět) požadovali zavedení zemského zřízení nejpozději v průběhu I. pololetí roku 1991.

27. září 1990

V kroměřížském zámku proběhlo společné jednání federální a republikových vlád, prezidenta republiky a zástupců parlamentních stran a hnutí o budoucím státoprávním uspořádání ČSFR. Před zámkem se během jednání uskutečnila pokojná manifestace zastánců zemského (spolkového) uspořádání státu. Po čase se asi tisícíhlavý dav zradikalizoval a vydal se k otevřené zámecké bráně, kde nerozhodně přešlapovala trojčlenná ochranka s vysílačkami a hrozilo nekontrolovatelné vniknutí do zámeckých prostor.

30. říjen 1990

Moravské hnutí proti byrokracii se přejmenovalo na Moravskou národní obec (MNO). Předsedou byl opět zvolen Ing. Jaroslav Krábek.

11. prosinec 1990

Vznikl tzv. Moravský kulatý stůl (MKS) který nahradil Chartu pro Moravu a Slezsko. MKS sdružoval na 30 subjektů, které podporovaly myšlenku přetvoření Československa na spolkovou republiku složenou z rovnoprávných spolkových zemí, kde by Morava se Slezskem byly samostatným státoprávním subjektem.

Koncem roku 1990 proběhla oficiální a údajná tajná jednání mezi B. Bárťou, Vl. Mečiarom (předseda Hnutí za demokratické Slovensko – HZDS) a předsedou JZD Slušovice Fr. Čubou. K jednáním docházelo v době, kdy probíhaly na Moravě demonstrace za samosprávu a na Slovensku za samostatnost. Údajně se zvažovala možnost o moravsko-slovenském soustátí.

1. leden 1991

K tomuto datu byly na území ČSFR zrušeny kraje (na Moravě dva), které byly zavedeny v roce 1960.

1990–1991

Koncem a začátkem roku uspořádalo HSD–SMS v Brně, Olomouci a Ostravě několik velkých demonstrací za obnovení moravské samosprávy (20. prosince, 26. ledna, 2. března, 16. března, 17. dubna). Nejmasovější se konala 16. března 1991, která byla v přímém přenosu vysílána televizí z Brna. Dle zprávy BBC se jí účastnilo na 50 000 lidí. Také byla vážně zvažována možnost radikální nátlakové akce ve spolupráci s moravskými zemědělci, a to na česko-moravském pomezí zablokovat dálnici.

Dále probíhala krize poslaneckého klubu HSD–SMS, konkrétně rebelujících poslanců FS ČSFR – Vysloužil, B. Tichý, Pernica, Nazari, Krejcar, Nováková, Konečný, Matochová, Zapletal, Peka a ČNR – Kadlec, Macháček. Poslanecký klub se rozdělil na HSD–SMS I a HSD–SMS II.

Březen 1991

Začátkem března proběhl celostátní výzkum veřejného mínění. Na Moravě a ve Slezsku kleslo poprvé od května loňského roku Občanské fórum (OF) s 20 % (v Čechách 30 %) na druhé místo, vedení se ujalo HSD–SMS s 27 % hlasů.

3. březen 1991

Proběhlo sčítání lidu, domů a bytů. K moravské národnosti se přihlásilo 1 362 313 (13,2 %) občanů ČSFR, ke slezské 44 446 (0,4 %). Moravská ani slezská národnost nebyla ve sčítacích arších předtížena, nýbrž samotnými občany dopsána.

29. březen 1991

V Praze se v sobotu uskutečnil demonstrační pochod Moravanů za moravskou samosprávu, kterého se účastnilo na 5 000 lidí. Akci organizovalo HSD–SMS.

25. duben 1991 Rezoluce politických stran ke státoprávnímu uspořádání:

Vzhledem k probíhajícímu jednání ČNR shodli se zástupci stran zúčastněných na dnešním kulatém stole konaném v Brně, které ve svém součtu představují názory značné části voličů na tom, že optimální cestou státoprávního uspořádání naší republiky je do budoucna stát složený ze tří rovnocenných subjektů. Žádáme ČNR, aby jako první a přechodný krok k takto vytčenému cíli přijala koncepci samosprávného zemského uspořádání České republiky.

ČSSD, ČSL (dnes KDU–ČSL), Československá strana socialistická (ČSS), Hnutí československého porozumění, HSD–SMS, Liberální kongres, Moravská národní strana, Strana slobody, Strana zelených, Svobodná rolnická strana, Wspólnota–Soužití–Egytelés, Zemědělská strana.

18. květen 1991

MNS uzavřelo koalici se Stranou moravského venkova.

31. květen 1991

V Budmericích na Slovensku proběhlo jednání zástupců parlamentních politických stran, hnutí a jednotlivých vlád o státoprávním uspořádání ČSFR. V průběhu jednání náhle zemřel předseda HSD–SMS Boleslav Bárta (* 14. srpna 1929 v Rozhraní u Letovic). B. Bárta byl charismatickou a vůdčí osobností, která moravskému hnutí podnes výrazně schází!

1. červen 1991

Byl zřízen Národní park Podyjí (od roku 1978 CHKO Podyjí).

8. červen 1991

V Brně se konal II. sjezd HSD–SMS, na kterém byl po tragickém úmrtí předsedy hnutí B. Bárty zvolen nový. Delegáty byl zvolen poslanec JUDr. Jan Kryčer (později, zejména členy někdy přezdívány "hrobař Moravy").

11. červen 1991

Poslední rozloučení s B. Bártou se konalo v Janáčkově opeře v Brně. Rozloučit se přišlo několik tisíc lidí. Poslankyně Gerta Mazalová (HSD–SMS) položila na rakev trnovou korunu.

7. září 1991

V Šumperku vzniklo jako Platforma moravskoslezského hnutí HSD–SMS Moravskoslezské hnutí (MSH).

Duben 1992

Poslanecký klub HSD–SMS v ČNR podal (již čtvrtý) návrh na zemské uspořádání spolkového typu v ČR (podle vzoru SRN a Rakouska), respektující historické země, především samosprávu Moravy a Slezska. Text návrhu, podobně jako návrh zákona poslaneckého klubu KDU–ČSL, však byl odmítnut. Postupně se ukazovalo, že regionálně orientované moravské politické hnutí nemá naději na trvalý ohlas u občanů, počet stoupců "moravanství" začal pomalu klesat.

Červen 1992

V Olomouci vzniklo Moravské a Slezské informační centrum (MaSIC). Předsedou byl zvolen Josef Pecl.

5. – 6. červen 1992

Proběhly parlamentní volby. Do FS se moravské politické strany nedostaly (ve Sněmovně lihu získalo HSD–SMS pod č. 4 – 4,2 % hlasů), zastoupení měla HSD–SMS jen v ČNR – 5,9 % (14 poslanců).

26. srpen 1992

V Brně ve vile Tugendhat proběhlo mezi ODS a HZDS jednání o zániku československé federace k 1. lednu 1993.

15. září 1992

Vznikl Moravský národní kongres (MNK).

28. listopad 1992

Celkem 24 opozičních poslanců ČNR a FS ustavilo tzv. Moravskoslezský sněm.

1. leden 1993

Československo bylo rozděleno na dva samostatné státy – Českou republiku (ČR) a Slovenskou republiku (SR).

2. leden 1993

HSD–SMS přijalo nový název Hnutí za samosprávnou demokracii Moravy a Slezska (HSDMS).

16. březen 1993

Moravskoslezský sněm v Brně schválil moravskoslezskou vládu. Předsedou vlády byl zvolen poslanec Václav Koblíha (SPR–RSC). Vláda i sněm byla složena ze členů SPR–RSC a Moravskoslezského hnutí. Celá akce měla protiústavní charakter a nesetkala se s žádnou výraznější odezvou. Generální prokurátor dal pokyn k zahájení stíhání ve věci trestného činu poplašné zprávy.

23. duben 1994

V Brně proběhla zakládající valná hromada Moravskoslezské akademie pro vzdělání, vědu a umění (MSA).

7. srpen 1993

V Kroměříži jednalo předsednictvo Moravskoslezského zemského sněmu. Přítomni byli rovněž představitelé Křesťanskosociální unie, Moravské národní strany, Moravskoslezského hnutí a Sdružení pro republiku – Republikánské strany Československa (SPR–RSC).

30. srpen 1993

Vznikla Nadace Moravská televize a rozhlas (MTR), která si kladla za cíl vybudovat celomoravské televizní a rozhlasové vysílání. Předsedou Nadace byl Jaroslav Sobotka a jednatelem Ing. Milan Horák. V červenci 1994 se Nadace pokusila o kulturní referendum. Akce nedosáhla kýženého úspěchu.

15. leden 1994

HSDMS se mění na Českomoravskou stranu středu (ČMSS).

31. leden 1994

"Česká republika přijde brzy o Moravu... Vše, co z ní zůstane, bude jen Praha a několik pivovarů, ve kterých pivo zhořkne." Předpověděl to před cestou do Bělehradu ruský ultranacionalista, předseda Liberálně dem. strany Ruska a poslanec ruské Státní dumy Vladimír Žirinovskij v slovinském turistickém středisku Bled.

Červen 1994

Vyšlo první číslo měsíčníku "Moravská politika". Vydavatelem a odpovědným redaktorem těchto vlasteneckých novin byl Antonín Továrek.

18. červen 1994

Brněnské křídlo ČMSS se odtrhlo na protest proti programové linii předsedy JUDr. Jana Kryčera a vytvořilo Hnutí samosprávné Moravy a Slezska (HSMS).

30. říjen 1994

V brněnském pravoslavném chrámu sv. Václava byl při slavnostní bohoslužbě svatořečen velkomoravský kníže Rostislav. Příchozí hosty, kterými byly například pravoslavný konstantinopolský patriarcha Bartolomeo, různí pravoslavní hodnostáři z Evropy i Ruska, ruský generální konzul pro Moravu a Slezsko V. Jegorov, zástupci parlamentu ČR a města Brna, přivítal pravoslavný kněz J. Fejsák slovy: *"Vítám Vás v Brně na půdě moravského národa."*

17. prosinec 1994

V Nitře se konal první sněm Spolku Moravanů (SM) na Slovensku, jejímž předsedou byl zvolen Antonín Špaček. Spolek Moravanů na Slovensku začal vydávat i svůj časopis Moravský hlas. SM se dostalo ujištění od předsedy parlamentního výboru Jozefa Reža, že slovenský parlament uznává existenci moravské menšiny. Dále dostal příslib dotací od ministerstva kultury SR ve výši 250 000 korun. K moravské národnosti se na území SR hlásilo 6 037 lidí.

27. prosinec 1994

ČMSS, Liberálně sociální unie a Zemědělská strana vytvořily koalici nazvanou Českomoravská unie středu (ČMUS), jež chtěla svou působnost rozšířit i do Čech.

20. – 22. květen 1995

Při návštěvě ČR kanonizoval papež Jan Pavel II. v Olomouci Jana Sarkandra a Zdislavu z Lemberka.

31. květen 1995

Z olomouckého arcibiskupství bylo vyděleno území nové opavsko-ostravské diecéze. Prvním biskupem se stal František Lobkowicz.

30. září 1995

V Brně se konal sjezd KDU-ČSL, kterým bylo zrušeno zemské členění strany zavedeného v roce 1991. Moravskoslezský místopředseda Libor Ambrozek na sjezdu doslova prohlásil, že k zásluhám zemské kanceláře patří podíl na *"odsunu moravistických skupin na smetiště dějin."* Dále odmítl spekulace o zásadní odlišnosti KDU-ČSL na Moravě a v Čechách.

22. prosinec 1995

15 členů MNK založilo křesťanské Společenství Moravských rytířů sv. Rostislava (SMR sv. R.). Do čela SMR sv. R. byl zvolen významný moravský historik doc. PhDr. Lubomír Emil Havlík, DrSc., Eq.M., který se stal prvním Mistrem SMR sv. R. Společenství do r. 2002 působilo jako sekce MNK.

28. prosinec 1995

Zemský sněm Moravskoslezského hnutí rozhodl o svém zrušení a o jeho sloučení s Moravskou národní stranou.

24. únor 1996

HSMS se ruší formou sloučení s Moravskou národní stranou.

9. březen 1996

Frakce Moravské národní strany se sloučila s HSMS a byl vytvořen nový subjekt s názvem Hnutí samosprávné Moravy a Slezska – Moravské národní sjednocení (HSMS-MNS, později užíváno i HSMS-MNSj).

28. březen 1996

Britská královna Alžběta II. za doprovodu prezidenta ČR Václava Havla navštívila Brno. Několik desítek tisíc lidí přišlo její veličenstvo přivítat.

27. duben 1996

V Brně na Františkánské ul. č. 1–3 se konal poslední 4. sjezd Společnosti moravsko-slezské mládeže. Posledním předsedou byl Květoslav Havlík.

31. květen – 1. červen 1996

Proběhly volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. ČMUS pod č. 13 získala 0,45 % hlasů, HSMS-MNSj pod č. 19 získalo 0,42 % hlasů a MNS-Hnutí slezskomoravského sjednocení pod č. 6 získalo 0,27 % hlasů. Celkem získaly moravské strany 1,14 % hlasů.

Po prohraných volbách svoji činnost ukončila Společnost moravsko-slezské

mládeže (SMSM) a ČMUS uspořádala povolební sjezd, na kterém byl exposlanec Dalibor Štambera zvolen za předsedy.

11. červenec 1996

V ČMUS vznikla frakce, která členy a příznivce vyzvala k odchodu do ČSSD (včetně členů SMSM do Mladých sociálních demokratů), kde by se zapojili do promoravské činnosti. Cílem celé akce bylo vytvoření neformální moravské platformy v rámci moravské části ČSSD, která ve volbách získala 26,44 % hlasů.

5. duben 1997

Sloučením ČMUS a MNS vznikla Moravská demokratická strana (MoDS, užíváno i MDS) s předsedou I. Dřímalem. HSMS–MNS od chystané integrace ustoupila.

5. červenec 1997

Na převážné části severní, střední a jižní Moravy započaly intenzivní a trvalé vodní srážky, které zde způsobily rozsáhlé povodně ničivé síly (tzv. stoletou vodu). Povodně způsobily smrt 50 osob, zcela zničily na 1 500 domů a dalších 18 000 domů poškodily. Velké škody zanechaly i na komunikacích, zemědělských a lesních kulturách, majetku podniků, obcí, měst i jednotlivých občanů. Celkové škody dosáhly výše 63 miliard korun.

25. červenec 1997

Začala platit mezivládní smlouva o změně moravsko-slovenské hranice mezi Českou republikou a Slovenskem, v jejímž rámci připadla ČR lokalita Sidonie a na území SR se ocitla osada U Sabotů.

28. únor 1998

Ve věku nedožitých 88 let zemřel nestor moravské archeologie Josef Poulík, bývalý místopředseda Čs. akademie věd a ředitel Archeologického ústavu ČSAV v Brně. Ve své vědecké práci se soustředil zejména na postavení a význam Velké Moravy. S jeho jménem jsou spojeny výzkumy v Přítlukách, Starých Zámčích u Líšně, na Žuráni a především pak objev velkomoravského centra v Mikulčicích.

28. březen 1998

V Nitře na Univerzitě Konstantina Filozofa byla slavnostně otevřena katedra moravistiky.

19. – 20. červen 1998

Parlamentních voleb se z moravských subjektů zúčastnila pouze MoDS pod č. 8, která získala 0,37 % hlasů.

2. červenec 1998

V Brně byla otevřena první muslimská mešita na území ČR. Druhá mešita, na území Moravy a Slezska měla být postavena v roce 2004 v Orlové na Karvinsku. Když pak vyšlo najevo, že Islámský svaz se sídlem v Saudské Arábii, který ji měl financovat, neexistuje, z projektu sešlo. Proti byli zastupitelé i občané města, kteří se obávali hrozby terorismu a odlišné náboženské ideologie.

18. březen 1999

Po několikaměsíčním výzkumu ostatků Jošta Lucemburského, markraběte moravského a krále římského, byly jeho ostatky slavnostně opět uloženy do hrobky v brněnském kostele sv. Tomáše.

23. říjen 1999

Poslanecká sněmovna ČR přijala ústavní zákon o vzniku vyšších územních samosprávných celků (VUSC). Zákon podpořilo 128 ze 196 přítomných poslanců.

Březen 2000

Moravská zemská armáda (MZA) zaslala anonymní dopis, v němž se mimo jiné psalo, že delegáti sjezdu MZA se rozhodli bránit svá práva jinými než mírovými prostředky, včetně útoků na vybrané politiky z Čech i Moravy. Moravské subjekty se od MZA distancovaly. Podle neověřených údajů měla MZA v polovině devadesátých let působit pod názvem Bártovy děti.

5. březen 2000

Ve věku nedožitých 75 let náhle zemřel přední moravský historik Lubomír Emil Havlík. Kromě pedagogické činnosti působil ve Společnosti pro Moravu a Slezsko a vydal řadu odborných publikací, jako Kronika o Velké Moravě, Moravské letopisy a Svatopluk Veliký, král Moravanů a Slovanů. Podílel se také na tvorbě výstavy Velká Morava (1963). V roce 1996 mu byla udělena Cena města Brna v oboru společenské vědy.

1. červen 2000

Na Špilberku, bývalém sídelním hradě moravských markrabat, byla instalována výstava Moravští Lucemburkové. Později byla zapůjčena do Lucemburska.

12. listopad 2000

Za nízké účasti voličů (v celostátním měřítku 33,6 %) proběhly první volby do krajských zastupitelstev.

1. leden 2001

V platnost vstoupila reforma státní správy, která zaváděla v ČR 14 krajů. Na Moravě bylo zřízeno 5 krajů – Jihomoravský se sídlem v Brně, Moravsko-slezský se sídlem v Ostravě, Olomoucký se sídlem v Olomouci, Vysočina se sídlem v Jihlavě (tento kraj absolutně nerespektuje zemskou hranici Čech

a Moravy) a Zlínský se sídlem ve Zlíně. Zároveň byly také vytvořeny tzv. regiony soudržnosti NUTS 2 na Moravě 3 – Jihovýchod (Jihomoravský kraj a Vysočina), Střední Morava (Olomoucký a Zlínský kraj) a Moravskoslezsko (Moravskoslezský kraj).

1. březen 2001

Proběhlo sčítání lidu, domů a bytů. K moravské národnosti se přihlásilo 373 294 občanů (8,9 % obyvatel Moravy a Slezska), ke slezské 11 248 občanů (0,2 %). I tentokrát si museli občané národnost moravskou i slezskou do sčítacích archů dopsat! Celkový počet obyvatel Moravy a Slezska činil 4 172 446 obyvatel.

15. září 2001

V Kroměříži se konal první sněm Svazu Moravanů. Předsedou byl zvolen Pavel Dohnal. Zakládajícími členy tohoto občanského sdružení byly – Moravský národní kongres, Společnost pro Moravu a Slezsko, Moravský spolek, Moravské a Slezské informační centrum a Moravský slovanský výbor. Tento pozoruhodný pokus o sjednocení či užší spolupráci promoravských subjektů se časem rozplynul.

8. listopad 2001

Moravská delegace se zúčastnila valné hromady EFA (European Free Alliance), kde Svaz Moravanů obdržel statut pozorovatele.

24. březen 2002

Ve Znojmě se z SMR sv. R. stal Královský řád Moravských rytířů sv. Rostislava a Kolumbana, jehož suverénem se stal princ Michael Jakub Alexandr Stewart z Albany.

10. duben 2002

"Mám vřelý vztah k Moravě i Brnu, v žádném případě si však nemyslím, že by její obyvatelé měli být považováni za samostatný národ", uvedl předseda Poslanecké sněmovny, předseda ODS a budoucí prezident ČR Václav Klaus.

14. – 15. červen 2002

V parlamentních volbách opět kandidovala MoDS, tentokrát pod č. 24 se získalo 0,27 % hlasů.

13. červen 2002

Vzniklo občanské sdružení Mladí Moravané (MM), kteří úzce spolupracovali s Moravskou demokratickou stranou, později se stranou Moravané. Předsedou byl zvolen Jiří Novotný.

27. – 28. červen 2002

V brněnském hotelu Voroněž proběhlo generální shromáždění a kongres "EFA – Moravia 2002", přičemž se jednalo o první jednání nejvyššího orgánu evropské strany v ČR. Paradoxně však jinak nadšeně proevropská média tuto skutečnost takřka nezaznamenala.

10. říjen 2002

Lucemburský velkovévoda Jindřich s manželkou Marií Teresou navštívil Brno. V kostele sv. Tomáše se poklonili památce moravských Lucemburků při návštěvě hrobky moravského markraběte Jošta Lucemburského.

1. květen 2004

Česká republika se spolu s dalšími devíti státy stala členskou zemí Evropské unie (EU).

21. červen 2004

V Olomouci na půdě Univerzity Palackého proběhl světový kongres Česko-slovenské společnosti pro vědy a umění. Ústředním tématem se stal region Moravy. Zúčastnilo se ho na 160 exulantů zejména z USA, Kanady a zhruba 50 odborníků z ČR.

Léto 2004

Od roku 2003 začal u obce Modrá vznikat unikátní archeoskanzen, který představuje ideální podobu slovanského opevněného hradiště z doby Velké Moravy. Pro veřejnost byl otevřen v létě 2004.

Listopad 2004

Moravskoslezská akademie (MSA) a Moravskoslezská křesťanská akademie uspořádaly v Brně akci nazvanou "Den Moravy". Šlo o jednodenní prezentaci moravských vědeckých, kulturních a vzdělávacích institucí, na kterém byly předneseny výsledky činností, jejichž význam přesáhl hranice Moravy a zapsal se do vědecké a kulturní historie nejen Evropy, ale celého světa.

Po jednání mezi vedením MSA a Moravské národní obce (MNO) byl I. ročník Pochodu MNO v Blansku (Putování Moravou), konaný 15. května toho roku. Po oboustranné dohodě prohlášen za doprovodnou akci Dne Moravy.

Leden 2005

Česká televize začala ve všední dny z Brna a Ostravy vysílat pořad Dobré ráno z Moravy a Slezska. Brněnský poslanec Zdeněk Koudelka (ČSSD), který bojoval právě za zvýšení objemu příspěvků z regionů, označil podobný krok za důležitý. Dále zdůraznil, že při jeho prosazování bylo zřejmé, že proti němu bude v Praze odpor.

Únor 2005

Moravská národní obec vydala tzv. Deklaraci Moravanů.

1. červen 2005

V prostorách benediktinského kláštera v Rajhradě byl otevřen Památník písemnictví na Moravě.

30. říjen 2005

Moravská národní obec začala jako první z moravských subjektů vydávat internetový zpravodajský list Moravská obec.

17. prosinec 2005

Na sjezdu v Modřicích došlo ke sloučení MoDS a HSMS–MNS v jeden politický subjekt s názvem Moravané (M). Předsedou byl zvolen starosta Hluku Ing. Pavel Dohnal.

28. prosinec 2005

Moravská národní obec se přeregistrovala na občanské sdružení.

20. duben 2006

V Přemyslovském paláci v Olomouci byla zahájena výstava Sága moravských Přemyslovců. V srpnu toho roku byla přemístěna na brněnský Špilberk.

Červen 2006

Strana Moravané jako jediná neparlamentní strana v ČR získala členství v některé z celoevropských stran Evropského parlamentu. Stala se řádným členem Evropské svobodné aliance (EFA – European Free Alliance).

2. – 6. červen 2006

Proběhly volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Politická strana Moravané pod č. 17 získala 0,23 % hlasů.

7. říjen 2006

Moravská národní obec uspořádala v Brně 1. ročník Výročního pochodu Moravanů jako připomenutí na první písemně dochovanou zprávu o Moravanech z roku 822. Pochod si dále kladl za cíl zdůraznit stálou a nepřetržitou existenci Moravanů na území Moravy. Akce byla vůbec prvním veřejným vystoupením po asi 15 letech od dob velkých moravských demonstrací konaných počátkem 90. let.

14. – 15. říjen 2006

V Suchdolu nad Odrou proběhla IV. mezinárodní konference Moravian (první se konala v roce 1996, druhá 2001, třetí 2003), která si kladla za cíl zhodnotit misionářskou činnost Moravanů – Moravských bratří. Konference se konala k 300. výročí narození Davida Schnaidera, který byl vůdčí postavou Suchdolanů před velkým exilem.

14. října bylo v Suchdolu také slavnostně otevřeno nové muzeum Moravských bratří.

2. prosinec 2006

J. J. princ Alois Philipp Maria von und zu Liechtenstein (* 1968) přijel i s dvěma ze svých čtyřech dětí, princem Josephem Wenzlem Maxmiliánem (* 1995) a princeznou Marií Carolinou Elizabeth Immaculatou (* 1996) z Lichtenštejnského knížectví na oslavy 201. výročí bitvy u Slavkova. Tito vzácní hosté navštívili radnici obce Tvarožná a v Telnici odhalili pomník padlým z řad szekelských pluků, které tam v roce 1805 bojovaly pod velením Mořice Liechtensteina.

Jaro 2007

Mladí Moravané jako řádní členové EFAY (Mladá evropská svobodná aliance) jako jediní z postkomunistických zemí získali místo ve vedení EFAY.

28. duben 2007

V Bošovicích se konal II. sjezd strany Moravané, který schválil zásadní změnu programových cílů strany navržených předsedou strany P. Dohnalem. Čl. 2 Programové cíle strany:

"Na základě práva moravského národa na sebeurčení usiluje strana Moravané o nezávislost Moravy obnovením zákonodárného Moravského parlamentu s působností na území Moravské katolické provincie." Delegáty sjezdu byl do funkce předsedy opět zvolen P. Dohnal.

24. – 26. květen 2007

Na brněnském výstavišti se uskutečnil summit prezidentů Albánie, Bulharska, Bosny a Hercegoviny, Česka, Černé Hory, Chorvatska, Itálie, Maďarska, Makedonie, Moldavska, Polska, Rakouska, Rumunska, Slovenska a Srbska. Omluvili se prezidenti Německa, Slovinska a Ukrajiny. Na náměstí Svobody tyto prezidenty přivítalo na 7 000 tisíc lidí a strana Moravané zde s moravskými prapory zorganizovala poklidnou vlajkovou demonstraci.

Moravská národní obec, 2007
<http://zamoravu.eu>